

5. Resume på dansk

Sygefravær på to danske arbejdspladser: analyse af interview med brug af kritisk diskurspsykologi.

Stud.scient.san Bo Smith,

Den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse, SDU, 2010.

Sygefravær er en væsentlig udgift i den danske nationaløkonomi. 37 milliarder kroner skønnes udgiften i 2006. Sygefravær belyses først i en litteraturgennemgang, som viser, at forskningen kan opstilles i fem kategorier: *faktorer der er associeret med sygefravær, misbrug af sygefravær, sygenærvær eller presenteeism, sygefravær som mestringsstrategi og artikler om forskning i sygefravær*. Dernæst undersøges sygefravær gennem en række kvalitative interview. Forskningsspørgsmålet for specialet er: "Hvordan skabes betydninger af sygefravær i diskursiv praksis?". Og formålet med specialet er at øge forståelsen af sygefravær og give inspiration til fremtidige forskningsprojekter.

Empirien til undersøgelsen består af seks interview af kvinder, der er sygeplejersker på en afdeling på OUH eller rådgivere i en række filialer af Middelfart Sparekasse. Metoden der bruges er kritisk diskurspsykologisk analyse, og den forskningsmæssige position er socialkonstruktivistisk. Begrundelsen for denne position er, at et fænomen som sygefravær, er en menneskelig social handling, som bedst undersøges med en sådan videnskabsteoretisk position, fordi: "The goings-on between people in the course of their everyday lives are seen as the practices during which our shared versions of knowledge are constructed" (Burr 2003, 4).

Undersøgelsen viser, at der er tegn på fire repertoarer: *Mestring, Velbegrundet Sygefravær, Presenteism og Misbrug*. Deltagerne placeres i nogle dilemmaer som følge af disse modsatrettede repertoarer om sygefravær. Der beskrives tre dilemmaer som opstår i sammenstødet mellem modstridende repertoarer *Velbegrundet Sygefravær og Misbrug, Velbegrundet Sygefravær og Presenteism* og mellem *Mestringsrepertoiret og Misbrugsrepertoiret*.

Tilstedeværelsen af et meget stærkt *Misbrugsrepertoire* skaber et pres på den enkelte, som nogen løser med presenteeism. Litteraturen viser, at dette kan være sundhedsskadeligt for den enkelte.

Mestringsrepertoiret indeholder hensyn både til virksomheden og til medarbejderne, og denne konklusion fører mig frem til en hypotese om at mestring, både som repertoire og som handling

kan bidrage til at håndtere arbejdslivet. Forskningen har ikke bidraget til løsning af de dilemmaer medarbejderne står med, og selv om Kristensen's artikel om sygefravær som mestring (Kristensen 1991) må anses for at være en kernetekst i feltet, så har meget få forskningsprojekter været multidisciplinære.

Det anbefales, at interventioner i forhold til sygefravær bør overvejes med hensyn til hvordan disse bidrager til de fire repertoier.

En overraskende pointe er at repertoierne er generelle og på tværs af henholdsvis OUH og Middelfart Sparekasse, hvilket har ført til den hypotese, at repertoierne er samfundsskabte og vil kunne genfindes på andre arbejdspladser og blandt andre medarbejdergrupper.